การสูดสำลักควัน (Inhalation Injury)

ปัณฑิตา อุตรสฤษฏิกุล, นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 6

นพ.ไชยพร ยุกเซ็น, อาจารย์แพทย์

ผศ.พญ.รพีพร โรจน์แสงเรือง, อาจารย์แพทย์

ภาควิชาเวชศาสตร์ฉุกเฉิน

คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี

ผู้ป่วยหญิงไทยคู่ อายุ 58 ปี อาชีพค้าขาย มาโรงพยาบาลเนื่องจากถูกแก๊สหุงต้มระเบิดใส่เมื่อ 1 ชั่วโมงก่อนมาโรงพยาบาลในขณะที่กำลังเก็บร้านขายของ ผู้ป่วยพยายามปิดวาล์วแก๊สแต่ปิดไม่ได้ ซึ่งขณะเดียวกันได้มีรถจักรยานยนต์วิ่งผ่านมา หลังจากนั้นก็เกิดเปลวไฟลุกขึ้นจากถังแก๊สทันที ไฟลุกติดตัวผู้ป่วย ผู้เห็นเหตุการณ์ช่วยกันดับไฟ และเรียกหน่วยกู้ภัยเพื่อนำส่งโรงพยาบาล

ขณะมาถึงโรงพยาบาลผู้ป่วยรู้สึกตัวดี มีกลิ่นแก๊สหุงต้มติดตามตัว เสื้อผ้าไหม้ มีผมบางส่วนถูกไฟไหม้ ร่างกายส่วนที่อยู่นอกเสื้อผ้าบวมแดง และผิวหนังบางส่วนมีลักษณะเป็นถุงน้ำ

ตรวจร่างกายแรกรับ สัญญาณชีพอยู่ในเกณฑ์ปกติ พูดคุยได้ปกติ การหายใจปกติ ตรวจลักษณะภายนอกพบบาดแผลไฟไหม้หลายแห่ง ได้แก่ บริเวณใบหน้า ลำคอ แขนขาทั้งสองข้าง แผ่นหลัง และบริเวณก้น ผิวหนังบางส่วนมีลักษณะแดงอย่างเดียว แต่บางส่วนมีลักษณะเป็นถุงน้ำร่วมด้วย ตรวจร่างกายเพิ่มเติมพบมีขนจมูกไหม้บางส่วน และมีเสียงแหบเล็กน้อย

หลังจากการประเมินเบื้องต้น คิดว่าผู้ป่วยมีบาดแผลไฟไหม้อยู่ในระดับ 2 กินพื้นที่ประมาณ 50% ของพื้นที่ผิวกาย และอาจจะมีภาวะของการสำลักควัน (inhalation injury) ร่วมด้วย แพทย์ประจำห้องฉุกเฉินได้ทำการเจาะเลือดเพื่อประเมินภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้น และได้ทำการเปิดเส้นให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ จากนั้นได้ปรึกษาแพทย์ศัลยกรรมอุบัติเหตุให้มาช่วยประเมินและวางแผนการรักษาต่อไป

อภิปราย

ผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บจากเปลวไฟ หรือถูกความร้อนจากเปลวไฟ สิ่งแรกที่จะต้องทำคือ การประเมินเบื้องต้น (primary survey) ได้แก่ การประเมินทางเดินหายใจ (airway), การหายใจ (breathing) และระบบไหลเวียนเลือด

(circulation) เพื่อประเมินว่าผู้ป่วยจำเป็นต้องได้รับการช่วยหายใจหรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ป่วยที่เสี่ยงต่อการเกิด inhalation injury

หลังจากทำการรักษาจนผู้ป่วยปลอดภัยแล้วจะต้องมีการประเมินความรุนแรงของโรค โดยสิ่งที่ควรประเมินได้แก่

1. ชนิดของการไหม้ แบ่งได้เป็น 5 ประเภท[1] คือ

- ความร้อน (thermal) แบ่งเป็น ไฟไหม้ (flame), น้ำร้อนลวก (scald)

- ไฟฟ้าช็อต (electrical)

- สารเคมี (chemical)

- ควัน (inhalation)

- สารกัมมันตรังสี (radiation)

2. ความกว้างของบาดแผล ประเมินเป็นเปอร์เซ็นต์เทียบกับพื้นที่ผิวของร่างกาย โดยใช้หลักการ “rule of 9” (ภาพที่ 1) สำหรับผู้ป่วยเด็กนิยมใช้ตาม Lund and Browder (ภาพที่ 2)

3. ความลึกของแผล แบ่งเป็น 3 ระดับคือ first degree burn, second degree burn (superficial, deep) และ third degree burn (ภาพที่ 3, 4, 5)

4. ภยันตรายที่อาจเกิดร่วมด้วย

5. โรคประจำตัว

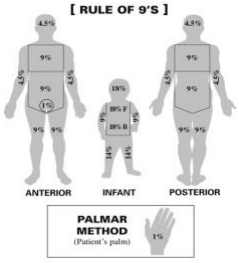

ภาพที่ 1 การประเมินบาดแผลไหม้โดยใช้ rule of 9

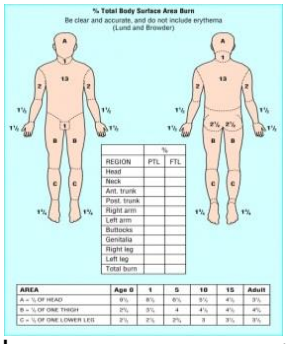

ภาพที่ 2 การประเมินบาดแผลไหม้ในเด็กโดยใช้ Lund and Browder

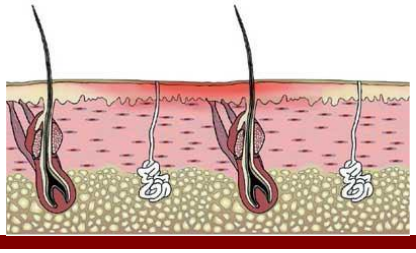

ภาพที่ 3 superficial degree burn (epidermal)

- ทำลายแค่ epidermis

- ผิวหนังแดง (sunburn), pain

- ใช้เวลารักษาประมาณ 1 สัปดาห์

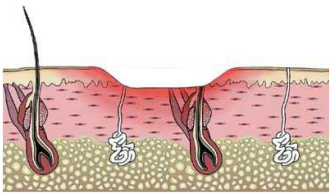

ภาพที่ 4 second degree burn (partial thickness)

#superficial second degree

- epidermis + superficial dermis

- ตุ่มน้ำ, ปวด

- รักษา 14-21 วัน

#deep second degree

- epidermis + superficial + deep part dermis บางส่วน

- ผิวหนังซีดขาว แต่ยังนิ่ม

- รักษา 3-8 สัปดาห์

- มีแผลเป็น

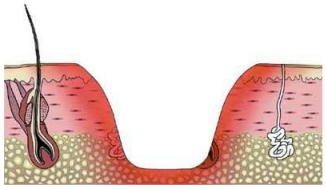

ภาพที่ 5 third degree burn (full thickness)

- ถูกทำลายทุกชั้น

- ผิวหนังแข็ง ไม่เจ็บ

- มี wound contraction

เคยมีการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเสียชีวิตของคนไข้ที่ถูกไฟไหม้มีอยู่ 3 ประการ ได้แก่

1. อายุมากกว่า 60 ปี

2. แผลไฟไหม้ (burn) > 40% ของพื้นที่ทั้งหมดของร่างกาย

3. การสูดสำลักควัน (inhalation injury)

จากการศึกษาพบว่าอัตราตายจะเพิ่มขึ้นตามจำนวนปัจจัยที่เพิ่มขึ้น[2]

ถ้ามี 0 ปัจจัย อัตราตายประมาณ 0.3%

1 ปัจจัย อัตราตายประมาณ 3%

2 ปัจจัย อัตราตายประมาณ 33%

3 ปัจจัย อัตราตายประมาณ 90%

จะเห็นได้ว่าหากมี inhalation injury จะทำให้อัตราตายเพิ่มมากขึ้น

การสูดสำลักควัน (inhalation injury)

ผู้ป่วยไฟไหม้มากกว่าครึ่งหนึ่งเสียชีวิตเนื่องจากมีภาวะ inhalation injury ร่วมด้วย

สาเหตุ

เกิดจากการสูดดมควันที่เกิดจากการเผาไหม้ หรือสารพิษต่าง ๆ ที่ระเหยออกมา สิ่งที่จะมีโอกาสเข้าไปพร้อมกับควันไฟมีด้วยกันทั้งหมด 3 อย่าง[4] ได้แก่

1. ความร้อน มักมีผลกระทบต่อหลอดลมส่วนต้น

2. สารเคมีต่าง ๆ มีผลกระทบต่อหลอดลม

3. พิษต่อร่างกาย (Systemic poisoning) ที่สำคัญคือ คาร์บอนมอนอกไซด์ และไฮโดรเจนไซยาไนด์ เป็นต้น

ซึ่งโดยปกติแค่ความร้อนเพียงอย่างเดียวไม่สามารถผ่านลงไปยังหลอดลมส่วนลึกและถุงลมได้ แต่ควันไฟเหล่านี้มีส่วนประกอบที่มีอนุภาคเล็กมาก (< 0.5 micrometre) จึงสามารถผ่านลงไปได้ลึกถึงหลอดลมฝอย (terminal bronchiole) ซึ่งจะทำให้เกิดการอักเสบ และจะส่งผลให้เกิดการตีบของหลอดลมตามมา (bronchospasm)

Inhalation injury จะทำลายเซลล์บุผิวของหลอดลม (endothelial cell) ร่วมกับทำให้เยื่อบุผิวของหลอดลมบวม (mucosal edema) อันส่งผลให้เกิดหลอดลมตีบ (bronchospasm) และมีภาวะหลอดลมอุดกั้น (airway obstruction) นอกจากนี้ Inhalation injury ยังทำให้ลดแรงตึงผิวของถุงลมจนกระทั่งเกิดปอดแฟบ (atelectasis) ตามมาได้ ดังแผนภูมิที่ 1

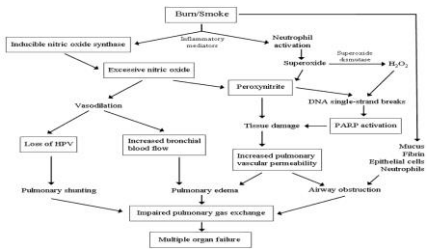

แผนภูมิที่ 1 พยาธิสรีรวิทยาของการสูดสำลักควัน (inhalation injury)

เมื่อร่างกายได้รับสิ่งแปลกปลอมผ่านเข้าไปตามทางเดินหายใจจะกระตุ้นให้มีการหลั่งสารอักเสบ (inflammatory mediator) ออกมา ได้แก่ nitric oxide synthase ซึ่งทำให้มีการหลั่ง nitric oxide ออกมามากขึ้น ส่งผลให้เกิดการขยายตัวของหลอดเลือด ทำให้ hypoxic pulmonary vasoconstriction (HPV) หายไป และมีเลือดไปเลี้ยงหลอดลมมากขึ้น อีกทั้งยังมีการกระตุ้นการหลั่งของ peroxynitrite และ polyADP-ribose polymerase ซึ่งทำให้สารน้ำแพร่ออกจากหลอดเลือดได้ง่ายขึ้น (increase pulmonary vascular permeability) จากทั้งสองปัจจัยดังกล่าวส่งผลให้มีน้ำเข้าไปอยู่ในถุงลมเป็นจำนวนมาก หรือที่เรียกกันว่าน้ำท่วมปอด (pulmonary edema) ตามมา

นอกจากนั้นยังมีการหลั่งสารเมือก ไฟบริน ซากเซลล์ต่าง ๆ รวมทั้งเซลล์เม็ดเลือดขาวออกมาจนทำให้เกิดการอุดตันของหลอดลม ซึ่งจากปัจจัยต่าง ๆ ข้างต้น ส่งผลทำให้การแลกเปลี่ยนก๊าซเสียไป ซึ่งอาจรุนแรงจนมีการตายของเนื้อเยื่อบางส่วนได้

การวินิจฉัย

การวินิจฉัยอาศัยจากประวัติและการตรวจร่างกายเป็นสำคัญ โดยประวัติที่ทำให้นึกถึงว่าผู้ป่วยน่าจะมีภาวะของ inhalation injury ได้แก่ เกิดเหตุไฟไหม้ภายในสถานที่ปิด เช่น ภายในตึก ห้องแถวที่อากาศถ่ายเทลำบาก หรือสถานที่ปิดมิดชิด เช่น ผับ เป็นต้น หรืออาจจะมีประวัติที่บ่งบอกว่าผู้ป่วยไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ เช่น คนแก่ ผู้พิการนอนติดเตียง หรือคนเมา เป็นต้น

นอกจากประวัติดังกล่าวข้างต้นแล้ว การตรวจร่างกายที่สนับสนุนว่าน่าจะเป็น inhalation injury ได้แก่

- มีแผลไฟไหม้ที่บริเวณจมูกหรือปาก
- มีเขม่าในจมูก หรือขนจมูกไหม้
- มีเสมหะเป็นเขม่าควัน
- ลิ้นไหม้
- เนื้อเยื่อในปากบวม
- เสียงแหบ
- กล่องเสียงบวม (เห็นจาก laryngoscope)
- มีเสียงวี้ดช่วงหายใจเข้า (stridor) หรือเสียงวี้ดช่วงหายใจออก (expiratory wheezing)

อ่านต่อฉบับหน้า

ฉบับ 395

ต่อจากฉบับที่แล้ว

การตรวจเพิ่มเติม

กรณีที่สงสัยภาวะนี้ แนะนำให้เจาะตรวจแก๊สในเลือดแดง (arterial blood gas) ชนิดที่สามารถคำนวณค่าของคาร์บอกซีฮีโมโกลบิน (Carboxyhemoglobin, COHb) ได้ (รายละเอียดจะกล่าวในเรื่องของการสูดดมแก๊สคาร์บอนมอนอกไซด์อีกครั้ง)

การรักษา

1. **ก่อนถึงโรงพยาบาล** (Prehospital care)

- ควบคุมไม่ให้ไฟไหม้มากขึ้น
- ดูแลเรื่องการหายใจ
- ให้สารน้ำให้เพียงพอ
- ดูแลเรื่องอาการปวด
- ดูแลบาดแผล
- รีบนำส่งโรงพยาบาลที่มีความพร้อม

หลักสำคัญคือ จะต้องดูแลเรื่องที่อันตรายถึงชีวิตก่อน ได้แก่ airway, breathing และ circulation โดยในผู้ป่วยเหล่านี้ถ้ายังสามารถหายใจเองได้ แนะนำให้ดมหน้ากากชนิดที่มีถุงเก็บออกซิเจน (oxygen mask with bag) ทุกราย ดังภาพที่ 6

ภาพที่ 6 หน้ากากชนิดที่มีถุงเก็บออกซิเจน (oxygen mask with bag)

หลังจากนั้นรีบถอดเสื้อผ้าผู้ป่วยออกให้หมด รวมทั้งเครื่องประดับต่าง ๆ ด้วย อาทิเช่น แหวน กำไลต่าง ๆ เนื่องจากความร้อนจะทำให้สิ่งของเหล่านั้นทำหน้าที่กดรัดอวัยวะต่าง ๆ จนเกิดการขาดเลือดได้

2. **ที่ห้องฉุกเฉิน**

2.1 รีบซักประวัติที่สำคัญอย่างรวดเร็วว่า โดนอะไร โดนที่ไหน ห้องปิดหรือไม่ โดนนานแค่ไหน มีสารเคมีอื่น ๆ ร่วมด้วยหรือไม่ มีช่วงที่หมดสติไปบ้างหรือไม่ เป็นต้น จากนั้นรีบประเมินว่าผู้ป่วยจำเป็นจะต้องได้รับการใส่ท่อช่วยหายใจหรือไม่ โดยผู้ป่วยที่ควรใส่ท่อช่วยหายใจ ได้แก่

- ถูกไฟไหม้ที่บริเวณใบหน้าหรือบริเวณปาก

- ถูกไฟไหม้รอบคอ

- การหายใจแย่ลงทันที (acute respiratory distress)

- เสียงแหบมากขึ้น หรือหายใจเป่าปาก

- ความรู้สติเปลี่ยนแปลงไป (mental status change)

- ได้ยินเสียง stidor

- เห็นกล่องเสียงบวมแดง

2.2 การให้สารน้ำทดแทน

โดยทั่วไปเรายึดตามหลักของ Parkland formula (คำนวณปริมาณสารน้ำที่ชดเชยใน 24 ชั่วโมง) คือ

4 × น้ำหนักของผู้ป่วย (กก.) × % พื้นผิวหนังที่ไหม้ (ชนิด 2nd และ 3rd degree burn)

ซึ่งจะให้ครึ่งหนึ่งใน 8 ชั่วโมงแรก และอีกครึ่งหนึ่งแบ่งให้ใน 16 ชั่วโมงที่เหลือ โดยแนะนำว่า 24 ชั่วโมงแรก ให้เป็นกลุ่ม crystalloid และหลังจาก 24 ชั่วโมงไปแล้ว ให้เป็นกลุ่ม colloid

ในผู้ป่วยที่สงสัยภาวะของ inhalation injury จะต้องการสารน้ำทดแทนมากกว่าผู้ป่วยทั่วไป แต่เราจะต้องมีการดูแลใกล้ชิดมากกว่าปกติ เนื่องจากผู้ป่วยกลุ่มนี้มีโอกาสที่จะเกิด pulmonary edema และภาวะหายใจล้มเหลวเฉียบพลันชนิด *Acute respiratory distress syndrome* (*ARDS*) ได้มากกว่าผู้ป่วยทั่วไป

หลังจากให้สารน้ำต้องมีการบันทึกสารน้ำที่รับเข้าและที่ขับออกมา โดยจะต้องมีปัสสาวะออกอย่างน้อย 0.5-1 มล./กก./ชม.

2.3 การดูแลบาดแผล

ในห้องฉุกเฉินแนะนำให้ล้างทำความสะอาดและปิดแผลด้วยผ้าสะอาดเท่านั้น ไม่แนะนำให้ใส่ยาฆ่าเชื้อใด ๆ เนื่องจากจะต้องคอยประเมินบาดแผลอยู่เรื่อย ๆ ยกเว้นในกรณีที่จะต้องส่งต่อไปยังโรงพยาบาลอื่นก็อาจจะพิจารณาเป็นราย ๆ ไป

ระวังกรณีที่มีการไหม้เป็นวงรอบ เช่น ที่ลำตัวอาจเกิด compartment syndrome ได้ ซึ่งต้องพิจารณาทำ fasciotomy ได้

การสูดสำลักคาร์บอนมอนอกไซด์ (carbon monoxide inhalation injury)

คาร์บอนมอนอกไซด์ (carbon monoxide, CO) จัดเป็นสารพิษที่พบมากที่สุดในผู้ป่วย inhalation injury และนับเป็นสาเหตุที่สำคัญที่สุดที่ทำให้ผู้ป่วยเสียชีวิตจากไฟไหม้ โดยผู้ป่วยทุกคนที่สงสัยว่าจะมีภาวะของ inhalation injury ให้คิดว่ามีพิษจากคาร์บอนมอนอกไซด์ร่วมด้วยเสมอ จนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่าไม่ใช่พิษจากสารนี้

ในธรรมชาติจะมี CO ปะปนอยู่ในอากาศอยู่แล้วประมาณ 10 parts per million (PPM) และถ้าเราเจาะดูปริมาณ CO ในเลือดจะพบได้ไม่เกิน 1% ในคนที่ไม่สูบบุหรี่ และไม่เกิน 10% ในคนที่สูบหรี่ โดยอาจมีค่าสูงขึ้นได้ถ้ามีการแตกของเม็ดเลือด (hemolysis) หรือมีภาวะติดเชื้อในกระแสเลือด (sepsis)

ในผู้ใหญ่นั้น CO สามารถจับกับฮีโมโกลบิน (Hemoglobin, Hb) ได้ดีกว่าออกซิเจนถึง 200 เท่า และจับกับ myoglobin ได้ดีกว่าออกซิเจน 60 เท่า ซึ่ง CO เหล่านี้จะจับ Hb เอาไว้แน่น ไม่ปล่อยออกซิเจนไปยังเซลล์ต่าง ๆ นอกจากนั้นยังทำให้ oxyhemoglobin ปล่อยออกซิเจนยากขึ้น (oxyhemoglobin dissociation curve shift to the left) จนกระทั่งส่งผลให้เนื้อเยื่อต่าง ๆ ขาดออกซิเจน

นอกจากผลดังกล่าวข้างต้นแล้ว CO ยังกระตุ้นเซลล์ให้มีการหลั่ง guanylate cyclase และ nitric oxide มากขึ้น จนกระทั่งทำลายเซลล์บุผนังหลอดเลือด (endothelial injury) และหลอดเลือดขยายตัว อันส่งผลให้เกิดความดันเลือดตกตามมา ซึ่งผลจากเนื้อเยื่อต่าง ๆ ขาดออกซิเจน และความดันเลือดตกสามารถทำให้เซลล์ต่าง ๆ ในร่างกายเกิดการขาดเลือด และตายไป ทั้งนี้หมายรวมถึงเซลล์ประสาทด้วย ดังนั้น จึงมักพบว่าผู้ป่วยที่เกิดพิษจากคาร์บอนมอนอกไซด์มักมีอาการผิดปกติทางระบบประสาทร่วมด้วย

CO เมื่อเข้าไปในร่างกายส่วนใหญ่จะไปจับกับฮีโมโกลบินของเม็ดเลือดแดงจนเกิดเป็นคาร์บอกซีฮีโมโกลบิน (Carboxyhemoglobin, COHb) และอีกส่วนจะไปจับกับ myoglobin รวมทั้งมีส่วนน้อยที่ละลายอยู่ในพลาสมา จึงมีการศึกษาโดยอาศัยอาสาสมัครกลุ่มหนึ่งเปรียบเทียบกับผู้ป่วยที่มี CO poisoning พบว่าระยะเวลาครึ่งชีวิต ($t_{1/2}$) ของ CO ที่อากาศปกติ (room air) อยู่ที่ 249-320 นาที[5] ในขณะที่ถ้าผู้ป่วยสูดดมออกซิเจนที่มีความเข้มข้น 100% แล้ว

ระยะเวลาครึ่งชีวิตของ CO จะเหลือเพียง 74-80 นาทีเท่านั้น[6] แต่จะไม่นับรวมผู้ป่วยที่ได้รับ CO ที่เกิดจากการเผาไหม้ของ methylene chloride ซึ่งจะมีระยะเวลาครึ่งชีวิตของ CO นานได้ถึง 13 ชั่วโมง[6]

จากผลการศึกษาข้างต้น เป็นเหตุผลว่าผู้ป่วยที่สงสัยว่าจะมี inhalation injury แนะนำให้สูดดมออกซิเจนที่มีความเข้มข้น 100% ทุกราย

อาการและอาการแสดง

อาการและอาการแสดงค่อนข้างหลากหลายเป็นได้ตั้งแต่ปวดศีรษะเล็กน้อยหรือรุนแรงจนถึงขั้นหมดสติ รวมทั้งอาจมีภาวะหัวใจหยุดเต้นร่วมด้วยได้ ทั้งนี้ต้องอาศัยประวัติเพื่อช่วยในการวินิจฉัยโรค โดยเฉพาะผู้ป่วยหมดสติจากไฟไหม้ ก็ให้คิดไว้เสมอว่ามี CO poisoning จนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่าไม่ใช่ ส่วนใหญ่การตรวจร่างกายมักไม่มีอะไรที่แน่นอนเช่นกัน ที่นิยมพูดกัน ได้แก่ ลักษณะ cherry red oral mucosa แต่ก็ไม่ค่อยพบลักษณะเช่นนี้

การวินิจฉัย

การวินิจฉัยที่ดีที่สุดคือ การวัดระดับ COHb ในเลือด โดยอาศัยการเจาะตรวจแก๊สในเลือดแดง (arterial blood gas) ชนิดที่สามารถคำนวณระดับ COHb ได้

แต่การวัดที่แม่นยำที่สุดคือ การวัด Carbon monoxide oximetry จากปลายนิ้ว ซึ่งมีข้อบกพร่องตรงที่เครื่องมักจะอ่านค่าของ oxyhemoglobin รวมไปกับค่าของ COHb เนื่องจากมีความยาวคลื่นแสงใกล้เคียงกัน จึงไม่ค่อยนิยมใช้เครื่องมือนี้ในห้องฉุกเฉิน[8]

การเจาะเลือดอื่น ๆ ที่ช่วยได้ เช่น ระดับสาร lactate, creatine phosphokinase และ troponin ในเลือดสูงขึ้น รวมทั้งพบภาวะเลือดเป็นกรดชนิด anion gap กว้าง (Elevated anion gap metabolic acidosis)

การรักษา

1. ให้สูดดมออกซิเจนที่มีความเข้มข้น 100%

2. การใช้ออกซิเจนความกดบรรยากาศสูง (Hyperbaric oxygen) (ภาพที่ 7)

ภาพที่ 7 hyperbaric oxygen chamber

ข้อบ่งชี้ในการให้ hyperbaric oxygen ได้แก่

1. เป็นลม (Syncope)

2. สับสน (Confusion/altered mental status)

3. ชัก (Seizure)

4. หมดสติ (Coma)

5. ความผิดปกติของระบบประสาทเฉพาะที่ (Focal neurologic deficit)

6. หญิงตั้งครรภ์ที่มีระดับ carboxyhemoglobin ในเลือด > 15%

7. ระดับคาร์บอนมอนอกไซด์ในเลือด > 25%

8. มีอาการของกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือด (Evidence of acute myocardial ischemia)

การสูดสำลักไซยาไนด์ (Cyanide Poisoning)

เกิดจากการเผาไหม้ของสารพวก polyurethane, acrylonitrile, nylon, wool, and cotton โดย cyanide จะไปยับยั้งการหายใจแบบใช้ออกซิเจนของเซลล์ต่าง ๆ ทำให้เกิดการหายใจแบบไม่ใช้ออกซิเจนเกิดขึ้น อันส่งผลให้เกิด lactic acid มากขึ้น แต่ความอันตรายของ cyanide poisoning คือ เราไม่สามารถเจาะเลือดตรวจได้แบบ CO poisoning เราต้องอาศัยจากประวัติ และลักษณะของผลเลือดที่สนับสนุน ได้แก่ มี lactic acidosis แบบที่หาสาเหตุไม่ได้, มีระดับ $PaCO_2$ ใน arterial blood gas ต่ำ และระดับ lactic level ในเลือด > 10 mmol/L

การรักษา

เราจะให้การรักษาเบื้องต้นเสมือนว่าได้รับพิษจากไซยาไนด์ไปก่อนในกรณีที่ผู้ป่วยมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ซึมลงหรือหมดสติ

2. ภาวะหัวใจหยุดเต้น (cardiac arrest)

โดยจะให้การรักษาเป็น 25% Sodium thiosulfate 1.65 มล./กก. และ hydroxocobalamin 70 มก./กก. ฉีดเข้าทางหลอดเลือดดำ

สรุป

ผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บจากเปลวไฟมีโอกาสเสียชีวิตได้สูงจากการสูดสำลักควัน (inhalation injury) ซึ่งจะทำให้มีหลอดเลือดตีบหรืออุดตันและเกิดน้ำท่วมปอดตามมาได้ จนกระทั่งอาจกลายเป็นภาวะหายใจล้มเหลวเฉียบพลันชนิด acute respiratory distress syndrome ขึ้นได้ สารที่พบบ่อยในการสูดสำลักควันมักเป็นคาร์บอนมอนอกไซด์และไซยาไนด์ ดังนั้น ในการรักษาที่สำคัญควรประเมินเรื่องแผลไฟไหม้และให้สารน้ำ รวมทั้งให้ดมหน้ากากชนิดที่มีถุงเก็บออกซิเจน (oxygen mask with bag) จากนั้นควรพิจารณาว่ามีข้อบ่งชี้ในการใส่ท่อช่วยหายใจหรือไม่ ตลอดจนพิจารณาให้การรักษาจำเพาะต่อสารพิษที่อาจเกิดร่วมด้วย

เอกสารอ้างอิง

1. Jr, Phillip L Rice, MD, Orgill Dennis P, MD, PhD. Emergency care of moderate and severe thermal burns in adults. UpToDate 2013. Available from: URL:http://www.uptodate.com/contents/emergency-care-of-moderate-and-severe-thermal-burns-in-adults?source=search_result&search=Emergency+ care+of+moderate+and+severe+thermal+burns+in+adults&selectedTitle=1%7E150.

2. Ryan CM, Schoenfeld DA, Thorpe WP, et al. Objective estimates of the probability of death from burn injuries. N Eng J Med 1998;338:362-6.

3. Hartzell GE. Overview of combustion toxicology. Toxicology 1996 Dec 31;115(1-3):7-23.

4. Kao LW, Nanagas KA. Carbon monoxide poisoning. Emerg Med Clin North Am 2004;22:985-1018.

5. Pace N, Strajman E, Walker EL. Acceleration of carbon monoxide elimination in man by high pressure oxygen. Science. 1950 Jun 16;111(2894):652-4.

6. Chang YL, Yang CC, Deng JF, et al. Diverse manifestations of oral methylene chloride poisoning: report of six cases. J Toxicol Clin Toxicol 1999;37:497-504.

7. Bozeman WP, Myers RA, Barish RA. Confirmation of the pulse oximetry gap in carbon monoxide poisoning. Ann Emerg Med. 1997 Nov;30(5):608-11.

8. Desai Shoma, MD, Su Mark, MD. Cyanide poisoning. UpToDate Mar 2013. Available from: URL: http://www.uptodate.com/contents/cyanide-poisoning?source=search_result&search=Cyanide+poisoning &selectedTitle=1%7E20